

mieszczonem będzie, Namiestnikowi królestwa polecamy.

Dan w Petersburgu, dnia 1²/₄ grudnia 1832 r.
(podpisano) MIKOŁAJ.

Przez CESARZA i KRÓLA.

Minister Sekretarz Stanu:
(podpisano) Stefan hr. Grabowski.

Zgodno z *Oryginałem*:

Minister Sekretarz Stanu:
(podpisano) Stefan hr. Grabowski.

Zgodno z *Oryginałem*:

Radca Sekretarz Stanu:
(podpisano) J. Tymowski.

Zgodno z *Wypisem*:

Dyrektor Główny Prezydujący
w Kom: Rząd: Sprawiedliwości,
W Zastępstwie Radca Stanu.

A. Wyczechowski.

Sekretarz Jeneralny,

Referendarz Stanu Borakowski.

ROSSYA

Petersburg 18 Lutego.

Naywyższy Manifest.

Z BOŻEY ŁASKI

MY MIKOŁAJ PIERWSZY

CESARZ i SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYL.

etc. etc. etc.

»W samych początkach panowania Naszego, uznawszy za nieodbitą przyprowadzić oyczyste prawa Nasze do jasności i stałego porządku, rozkazaliśmy, przedewszystkiem, zebrać je i wydać w zupełności, i z tego dopiero ogólnego zbioru, oddzieliwszy obowiązujące teraz w Cesarstwie Naszém ustawy, połączyć je w układ porządný i jednokształtný, wyłożyć we właściwý sile, bez żadnéj w ich istocie odmiany, na téj właśnie zasadzie, jaka w roku jeszcze 1700 była postanowioną przez *Piotra Wielkiego*.

»Pierwszy z tych zamiarów wziął skutek w 1830 roku.

»Teraz, za pomocą Bożą, siedmioletniemi pracami, pod własną Naszą pieczę, dokonanym został również i drugi zamiar. Wszystkie prawa, zaczynając od ustawy 1640 roku, po 1 Stycznia 1832 roku, w okresie 183 lat wydane i wśród rozmaitych zmian czasowych, dotąd zachowujące swą moc obowiązującą, po poprzedniczym rozbiórce ich na rodzaje i oddzieleniu wszystkiego, co późniejszymi prawami było zniesioném, w zupełności z wyłączeniem tylko ustaw wojskowych, marynarki i niektórych innych niżéj wymienionych, ułożone zostały w zbiór jednorodny, zgromadzone w jedną całość, rozdzielone na

xięgi podług głównych przedmiotów spraw rządowych i sądowniczych. Wszystko, cokolwiek po 1 Stycznia 1832 roku już nastąpiło, lub co w ogólnym postępie prawodawstwa, nastąpić jeszcze może, będzie, stosownie do systematu tychże xiąg i z odwołaniem się do zawartych w nich artykułów, rozdzielaném w mającym corocznie wychodzić dalszym ciągu układu i tym sposobem zbiór praw, raz urządzony, zachowa na zawsze swą zupełność i jedność.

»Tego to wymagały nayıpierwsze, istotne, potrzeby Państwa: sprawiedliwość i sposób zarządu krajowego; tém się utwierdza siła i skuteczność praw na teraz i zakłada się niewzruszona zasada stopniowego ich udoskonalenia na przyszłość. Tém właśnie wypełniają się życzenia przodków Naszych w przeciągu stu sześciudziesiąt lat prawie bez przerwy powtarzane.

»Przesyłając Rządzącemu Senatowi takowe xięgi, Stanowimy następne prawidła o sile ich i skutkach:

1) Układ poweźmie moc prawa od 1 Stycznia 1835 roku.

2) Siła obowiązująca układu będzie od tego dnia zależała na zastosowaniu i cytacyi artykułów jego w sprawach rządowych i sądowniczych, i skutkiem tego, we wszystkich tych zdarzeniach, w których stosują się i cytują prawa i w których albo się sporządzają oddzielne z nich wypisy, albo się wskazuje treść ich, od tego dnia będą przyłączone artykuły układu, do interessu stósowne.

3.) Wszelkie ukazy i postanowienia po dniu 1 stycznia 1832 nastąpiłe, a do układu nie weszłe, równie jak i te, które w dalszym czasie wydane będą, dopóki przy coroczném wydaniu dalszego ciągu układu doń nie weyda, mają być cytowane podług dat ich i oznaczeń bezpośrednio. Również bezpośrednio mają być cytowane: 1.) wszystkie ustawy miejscowe, gdzie te się znajdują, dopóki, stósownie do przedsięwziętych już środków, nie będą też zebrane w oddzielne układy; 2) Prawa, tyjące się wydziału oświecenia krajowego i kontroli Państwa, których ustawy z powodu zamierzanej w tych wydziałach reformy, nie mogły jeszcze być dokonczonemi; 3) prawa tyjące się zarządu sprawami obcych wyznań.

4) Gdy układ praw bynajmniéj nie znosi mocy ich i skutków, lecz przywodzi je